

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE VOLKSGEZONDHEID, HET
LEEFMILIEU EN DE MAATSCHAPPELIJKE
HERNIEUWING

COMMISSION DE LA SANTÉ PUBLIQUE, DE
L'ENVIRONNEMENT ET DU RENOUVEAU DE LA
SOCIÉTÉ

dinsdag

07-01-2003

10:15 uur

mardi

07-01-2003

10:15 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
cdH	<i>centre démocrate Humaniste</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>	<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>

INHOUD

Vraag van de heer Roel Deseyn aan de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over "het tekort van huiddonoren" (nr. A575) 1

Sprekers: **Roel Deseyn, Jef Tavernier**, minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu

Vraag van mevrouw Yolande Avontroodt aan de eerste minister over "de problematiek van de medische aansprakelijkheid" (nr. A585) 4

Sprekers: **Yolande Avontroodt, Jef Tavernier**, minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu

SOMMAIRE

Question de M. Roel Deseyn au ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur "la pénurie de donneurs de peau" (n° A575) 1

Orateurs: **Roel Deseyn, Jef Tavernier**, ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement

Question de Mme Yolande Avontroodt au premier ministre sur "le problème de la responsabilité médicale" (n° A585) 4

Orateurs: **Yolande Avontroodt, Jef Tavernier**, ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement

COMMISSIE VOOR DE
VOLKSGEZONDHEID, HET
LEEFMILIEU EN DE
MAATSCHAPPELIJKE
HERNIEUWING

van

DINSDAG 7 JANUARI 2003

10:15 uur

COMMISSION DE LA SANTÉ
PUBLIQUE, DE
L'ENVIRONNEMENT ET DU
RENOUVEAU DE LA SOCIÉTÉ

du

MARDI 7 JANVIER 2003

10:15 heures

De vergadering wordt geopend om 10.52 uur door mevrouw Yolande Avontroodt, voorzitter.
La séance est ouverte à 10.52 heures par Mme Yolande Avontroodt, présidente.

01 Vraag van de heer Roel Deseyn aan de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over "het tekort van huiddonoren" (nr. A575)

01 Question de M. Roel Deseyn au ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur "la pénurie de donneurs de peau" (n° A575)

01.01 Roel Deseyn (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb een vraag rond het tekort aan huiddonoren in België. Dit is toch belangrijk voor onze volksgezondheid en dus kan ik beter even wachten tot de minister klaar is met zijn telefoongesprek.

Deze vraag verdient alle aandacht omdat er een belangrijk probleem rijst voor de behandeling van slachtoffers met brandwonden. Wij hebben in België een goede brandwondenbestrijding, dat staat buiten kijf. Ons land geniet een goede reputatie. Wij hebben erkende centra – zoals in Neder-over-Heembeek – die in het verleden al meer dan hun nut hebben bewezen bij grote rampen, zoals in het Switel-hotel enkele jaren geleden.

Er is evenwel een acuut probleem voor donorhuid. Cijfers tonen aan dat er ongeveer 500.000 cm² huid nodig is per jaar. We kunnen daarvoor maar voor 50% rekenen op binnenlandse donoren. De rest van de huid die nodig is voor medische ingrepen, plastische chirurgie en herstellingen aan het menselijk weefsel wordt in het buitenland aangekocht. Indien er zich een ramp van enige omvang zou voordoen, bovenop het gemiddelde aan jaarlijkse rampen, zien we dat er al snel zo'n 100.000 cm² bijkomend nodig zou zijn. Om aan de vraag te voldoen, zouden er in België alleen al zeker 165 donoren moeten zijn. Eén donor kan immers 3.000 cm² huid opleveren.

Wat is nu het probleem? Als een overlijden wordt vastgesteld, bestaat er nog niet echt een gangbare regeling voor huiddonatie. Er bestaat al een betere regeling voor het doneren van organen. Nochtans zouden mensen bereid zijn stukken huid af te staan of zou de familie bereid zijn deze huidtransplantatie te laten uitvoeren bij

01.01 Roel Deseyn (CD&V): Bien que les soins aux grands brûlés dans notre pays jouissent d'une réputation internationale, on observe un manque aigu de dons de peau et de donneurs. De nombreuses personnes craignent que le corps ne soit mutilé par le don de peau ou ignorent même qu'il est possible de donner de la peau. Un point de contact national pourrait permettre d'informer plus adéquatement la population et le corps médical.

Le ministre est-il au courant de ces problèmes? Quelles mesures compte-t-il prendre? La création d'un point de contact national est-elle envisageable?

overleden familieleden.

We zien nu dat, bij gebrek aan kennis, een soort vrees voor een grote verminking bestaat, hoewel de gevolgen van een dergelijke ingreep vrij beperkt van omvang zijn. Men heeft toch schrik dat het lijk op grove wijze zou worden geschonden. Het zou niet slecht zijn mocht daarover door de overheid wat meer informatie worden verspreid. De oprichting van een nationaal meldpunt voor donoren zou zeker kunnen bijdragen tot de oplossing van het probleem en een voldoende voorraad huid in België, waardoor men niet meer afhankelijk is van buitenlandse giften. Een dokter die een overlijden vaststelt zou op die manier systematisch met dat meldpunt contact kunnen opnemen en de familie daarover inlichten. Het meldpunt zou dan ook voor een betere informatie aan de bevolking en de medici kunnen instaan.

Ik heb in dit opzicht de volgende vragen.

Bent u op de hoogte van de tekorten? Is de problematiek u bekend? Wat denkt u als minister, verantwoordelijk voor dit departement, te kunnen doen? Is de oprichting van een nationaal meldpunt – zoals dat door de sector werd gevraagd – een mogelijkheid die u overweegt?

01.02 Minister **Jef Tavernier**: Mevrouw de voorzitter, mijnheer Deseyn, ik dank u voor uw interessante vraag. Ik heb daarop een heel uitgebreid antwoord dat ik hier wat verkort zal weergeven. Ik zal u schriftelijk een meer uitgebreid antwoord geven.

In de eerste plaats meen ik dat het belangrijk is te verklaren dat de nood aan huidenten niet onmiddellijk het gevolg is van het potentieel tekort aan donoren. Er zijn immers voldoende wettelijke middelen om een tekort aan donoren te voorkomen. Ik verwijs naar de wet van 13 juni 1986 betreffende het wegnemen en transplanteren van organen. In die wet wordt deze zaak eigenlijk vrij duidelijk geregeld. Prelevatie is in principe mogelijk bij al wie in het bevolkingsregister of het vreemdelingenregister is ingeschreven, behalve indien vaststaat dat tegen dergelijke wegneming verzet is geuit. In plaats van een uitdrukkelijke toestemming is de omgekeerde regeling van kracht.

Men heeft gezegd dat normaal gezien organen en huid in aanmerking komen voor afstand of voor transplantatie, tenzij men zich heeft verzet. Dat is toch wel belangrijk. Daarnaast is het ook mogelijk om toch nog – alhoewel het niet echt nodig is – uitdrukkelijk in te stemmen met de wegname van organen en weefsels, dus ook met de wegname van donorhuid. Ook de manier waarop dit moet gebeuren, is geregeld. Deze wettelijke mogelijkheid heeft betrekking op de ganse bevolking, maar is qua leeftijd beperkt tot de personen die hoogstens 80 jaar zijn. Dit betekent dat in principe geen problemen kunnen opduiken. Voor minderjarigen moet er dan wel toestemming zijn van de ouders.

De invoer van weefsels van een buitenlandse weefselbank is alleen opportuun indien desbetreffende weefsels niet, of in onvoldoende mate, beschikbaar zijn in België. Ondanks de wet van juni 1986 is de pre-elevatie van huid bij overleden donoren in België niet optimaal georganiseerd. Daar is het probleem gesitueerd. Het wettelijk kader is er. De praktijk geeft inderdaad een aantal problemen. Dat is

01.02 **Jef Tavernier**, ministre: Une réponse écrite approfondie contient davantage d'informations détaillées. C'est la raison pour laquelle une brève description du problème suffit ici.

L'insuffisance de greffes de peau n'est pas due à une pénurie de donneurs. En effet, il existe suffisamment de réglementations légales qui permettent de prévenir ce manque. Tout comme les organes, la peau peut être prélevée sur toute personne décédée qui ne s'y est pas formellement opposée de son vivant. L'âge des donneurs est limité à 80 ans et l'accord des parents est nécessaire pour les mineurs.

Il ressort néanmoins d'une récente étude des besoins réalisée dans les unités de soins aux grands brûlés que les besoins en peau pour le traitement des brûlures dépasse les possibilités actuelles en matière de prélèvement en Belgique. L'une des causes de ce problème réside dans le fait que le prélèvement de peau est moins bien organisé dans la pratique. Ainsi, on compte un nombre

trouwens onlangs naar boven gekomen, naar aanleiding van een uitgevoerde behoeftestudie door de heer Luc Declerck in de brandwondencentra van België. Men zegt dat er in België ongeveer 500.000 cm² donorhuid nodig zou zijn per jaar.

Het is duidelijk dat zich een aantal problemen voordoen. Er is onvoldoende binnenlandse aanmelding van mogelijkheden van transplantatie. De meldingen komen binnen via de transplantatiecoördinator. Deze transplantatiecoördinator heeft in eerste instantie aandacht voor de prelevatie van hart, lever en nieren en veel minder voor het wegnemen van huid. Anders gezegd, het wegnemen van huid valt als het ware buiten het gezichtsveld van de transplantatiecoördinator. Bovendien stellen we inzake donatie van organen, niet alleen van huid, vast dat in ziekenhuizen die beschikken over inrichtingen voor orgaantransplantatie of over een weefselbank een goedwerkend systeem bestaat waarbij al de overleden patiënten in overweging genomen worden voor donatie. De bereidheid van andere ziekenhuizen om potentiële donoren van weefsel aan te melden is veel lager. Bepaalde ziekenhuizen beschikken over een transplantatiecoördinator, andere niet. Bovendien heeft een aantal coördinatoren minder aandacht voor weefsels dan voor andere organen. Ziekenhuizen die niet over een transplantatiecoördinator beschikken zijn minder geneigd tot spontane donatie of melding van huidtransplantatiemogelijkheden.

Vandaar dat het advies zal worden gevraagd van de Hoge Gezondheidsraad en van de Belgische Raad voor Transplantatie om na te gaan wat de oorzaken zijn van deze lage aanmeldingsgraad en vooral om voorstellen te doen om dit te verhelpen en iedereen bewust te maken van de problematiek. Het is natuurlijk ook wel belangrijk om op een bepaald moment, als we het hebben over infrastructuur, personeel en logistieke mogelijkheden, te vermelden dat de huidige vergoeding per vierkante centimeter huidgreffe ongeveer 0,37 euro bedraagt. Dit bedrag zou alle kosten vanaf prelevatie tot aflevering met inbegrip van het vervoer moeten dekken. Wanneer men werkelijk een strategische voorraad huidgreffe op peil wil houden, dan zal men in de nodige middelen moeten voorzien om de werkelijke kostprijs van personeel en infrastructuur te vergoeden. Er is dus ook een probleem van kostprijs en vergoeding. Daarnaast is het natuurlijk ook zo – u hebt dat ook aangehaald – dat er heel dikwijls een psychologische weerstand is van verwanten van een overledene en ook van het medisch personeel tegen de afname van huidweefsel. Dat is iets, dames, dat men niet mag onderschatten. - Ik heb ooit nog les gegeven en ik had toen ook dikwijls te maken met leerlingen die babbelden. - Het psychologisch element mag men niet onderschatten, want in tegenstelling tot organen die men wegneemt is het bij het wegnemen van huid wel zichtbaar. Daar krijgt men dan een psychologische drempel. Ik denk dat het belangrijk is om de bevolking en het medisch en paramedisch personeel te sensibiliseren voor deze problematiek en aan te geven dat dit toch wel belangrijk is voor het helpen van andere mensen.

Het tekort aan donorhuid kan ook opgevangen worden door de import van donorhuid uit het buitenland. De kwaliteit van het weefsel en de veiligheid voor de acceptor zijn gegarandeerd omdat de weefselbank die de huid invoert moet nagaan of het weefsel voldoet aan alle kwaliteitsnormen die in België worden gehanteerd. Anderzijds is het ook zo dat er ondertussen voor een deel wel alternatieven zijn voor

insuffisant d'inscriptions pour les transplantations de peau parce que le coordinateur des transplantations se concentre principalement sur le foie, le cœur et les reins et dans une moindre mesure sur la peau. En outre, les hôpitaux qui disposent d'une banque de tissus sont enclins à prendre toutes les personnes décédées en considération, à l'inverse des autres hôpitaux.

L'indemnisation constitue un autre problème. Celle-ci s'élève actuellement à 0,37 euros par cm² de greffe de peau mais ce montant ne couvre pas tous les coûts d'infrastructure, de personnel et logistiques lorsqu'un stock stratégique de peau doit être conservé. Ce montant devrait donc être majoré et le financement adapté.

Il ne faut pas non plus sous-estimer la résistance psychologique que suscite chez les proches et le personnel infirmier le prélèvement de peau. Contrairement au prélèvement d'organes, le prélèvement de peau est visible. Une action de sensibilisation est donc nécessaire. La possibilité existe également d'importer de l'étranger de la peau dont la qualité est garantie par un contrôle sérieux.

La culture de peau allogène et l'utilisation de membrane pourraient constituer des solutions de rechange à la transplantation de peau. Le Conseil supérieur des professions de la Santé est consulté à propos de l'organisation et du financement des banques de membranes amniotiques.

de verzorging van brandwonden. Een eerste mogelijkheid is het gebruik van gekweekte huid uitgaande van huidcellen van autologe of allogene huid. In dit verband zijn er in België een aantal centra erkend als keratinocytenbank. Ook amnionmembraan kan gebruikt worden voor de acute bedekking van ernstige brandwonden. Sinds vorig jaar zijn er in ons land een aantal weefselbanken erkend als amnionmembraanbank. Ik moet er wel bij zeggen dat een financiering voor de opslag en de therapeutische toepassing van amnionmembraan voor het ogenblik nog niet geregeld is. Ook in dat verband worden er adviezen gevraagd aan de Hoge Gezondheidsraad. U ziet dus dat we ons bewust zijn van de problematiek. Er is eigenlijk geen probleem qua wettelijk kader, er is duidelijk een probleem in de praktijk en de psychologie. Verder is er ook een probleem inzake vergoeding

Er wordt ook gewerkt aan alternatieven waardoor niet onmiddellijk op echte huidtransplantatie een beroep moet worden gedaan.

01.03 Roel Deseyn (CD&V): Ik dank u, mijnheer de minister, voor het uitgebreide antwoord en de schriftelijke toelichting. Het is goed dat een aantal problemen onderkend worden en dat een aantal zaken op een rijtje worden gezet met betrekking tot deze problematiek. Om een tekort aan donoren te voorkomen, is er inderdaad heel wat voorhanden potentieel maar we zien dat het nog niet altijd gebeurt en dat er geen doorstroming of opvolging is van de richtlijnen. Ik denk dat wij in de eerste plaats de mensen en de betrokken artsen op de hoogte moeten stellen. Dit kan dan leiden tot een zekere responsabilisering. U zegt dat de invoer enkel opportuun is als het binnenlands aanbod niet volstaat. Dit is effectief zo. We mogen niet blind zijn voor de realiteit. Ik heb ook die cijfers geciteerd. U zegt dat er problemen zijn met de buitenlandse aanvoer. Dit kan alleen maar een extra argument zijn om het circuit te reactiveren. Er is daar misschien wat weinig aandacht voor geweest. Als er wat goede wil is, ook vanuit het beleid en bij de diensten waarvoor u verantwoordelijk bent, kan het probleem voor de komende eindejaarsperiode worden opgelost.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Vraag van mevrouw Yolande Avontroodt aan de eerste minister over "de problematiek van de medische aansprakelijkheid" (nr. A585)

02 Question de Mme Yolande Avontroodt au premier ministre sur "le problème de la responsabilité médicale" (n° A585)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu.)

(La réponse sera fournie par le ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement.)

02.01 Yolande Avontroodt (VLD): Mijnheer de minister, ik zou u een heel korte vraag willen stellen met betrekking tot de stand van zaken met betrekking tot de regelgeving voor medische aansprakelijkheid.

Zoals u wellicht weet, is dit een toch wel een heel heikel probleem na de wet op de patiëntenrechten. Ik denk dat zowat alle

01.03 Roel Deseyn (CD&V): Une campagne de sensibilisation s'impose en effet. Il convient également de réactiver les circuits d'importation.

02.01 Yolande Avontroodt (VLD): Dans le cadre de la loi sur les droits du patient, il a été décidé qu'une réglementation devait également être élaborée en ce qui concerne la responsabilité médicale. Selon le premier

commissieleden de noodzaak erkenden om ook een regeling te hebben voor de medische aansprakelijkheid. Er is inderdaad een verklaring geweest van de eerste minister die gezegd heeft dat die regeling voor de medische aansprakelijkheid er komt. Deze regering maakt er werk van. Inmiddels, neem ik aan, wordt daar daadwerkelijk werk van gemaakt en zetten een aantal deskundigen serieuze stappen vooruit.

Ik had terzake toch graag geweten – dit heeft uiteraard te maken met rechtszekerheid maar ook met coherentie tussen, enerzijds, patiëntenrechten en, anderzijds, een regeling voor de medische aansprakelijkheid – of u een stand van zaken kan geven met betrekking tot dit dossier. De verzekeringspremies swingen de pan uit en dit zal in de eerste plaats de patiënt niet ten goede komen.

Vandaar, mijnheer de minister, mijn vraag naar een stand van zaken met betrekking tot het wetsontwerp of het ontwerp van wetsontwerp. Binnen welke tijdsspanne zal dit bij het Parlement worden ingediend?

02.02 Minister **Jef Tavernier**: Mevrouw Avontroodt, ik dank u voor deze vraag. Ik heb hierop in december gedeeltelijk geantwoord. Ik heb toen gelukkig voorzichtigheidshalve niet de termijn gegeven die men mij had gezegd, namelijk eind december. Ik heb wel gesproken over januari. Jammer genoeg is de tekst van de experts op dit moment nog niet klaar.

Men belooft ons die tekst voor de loop van deze maand. Ik sta erop dat die tekst er dan ook is; hopelijk duurt het niet zo lang. Het is zo dat ikzelf met een van de experts, professor Van Sweefelt, een contract heb gesloten om de krachtlijnen van een regeling voor medische aansprakelijkheid waarover binnen de regering een akkoord bereikt is, om te zetten in een voorontwerp van wet. Ik heb zelf dat contract gesloten met professor Van Sweefelt. Dit moet gebeuren in samenspraak met een andere expert op het vlak van medische aansprakelijkheid, met name professor Fagnart. Met professor Fagnart is door mijn collega, de heer Picqué, als minister van Economische Zaken een tweede contract gesloten. Die twee werken op dit moment samen aan een voorstel van ontwerp. Dus, uiterlijk deze maand – ik hoop dat het niet 31 januari is, maar iets vroeger – moet hun werk gefinaliseerd zijn om dan de procedure in te zetten. U weet dat er dan nog tussen de regeringskabinetten overleg gepleegd moet worden over de definitieve versie die dan bij het Parlement en de Raad van State kan ingediend worden.

Er wordt dus echt werk van gemaakt en wij verwachten de voorontwerpteksten van de twee experts nog deze maand, zodat dit ontwerp volgende maand kan ingediend worden. Ik weet dat dit allemaal een beetje onder tijdsdruk is, maar goed, daar hebben wij mee leren leven. Wij zitten er achter.

De **voorzitter**: Ik dank u, mijnheer de minister. Ik denk dat het een duidelijk antwoord met een duidelijke timing is. Wij zullen dat vanuit onze commissie nauwgezet bewaken.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.11 uur.

La réunion publique de commission est levée à 11.11 heures.

ministre, le gouvernement souhaitait que l'accord conclu à ce sujet soit coulé dans une loi avant fin 2002.

Quel est l'état d'avancement de ce dossier? Dans quels délais l'avant-projet de loi sera-t-il déposé?

02.02 **Jef Tavernier**, ministre: Le ministre Picqué et moi-même avons conclu un contrat à ce sujet avec deux professeurs d'université qui étudient la question. Les deux professeurs nous ont promis un texte avant la fin du mois, après quoi l'avant-projet de loi devra faire l'objet des procédures requises. Je puis vous assurer que nous diligentons cette affaire.

